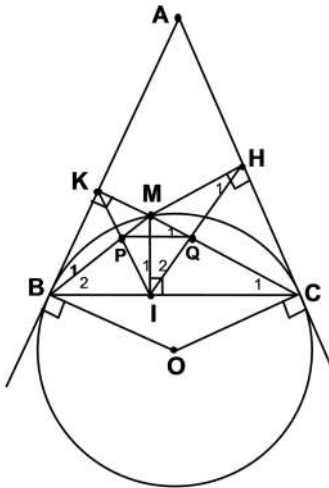

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

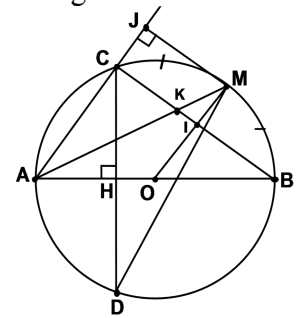
4. Theo trên ta có $\angle I_1 = \angle C_1$; cũng chứng minh tương tự ta có $\angle I_2 = \angle B_2$ mà $\angle C_1 + \angle B_2 + \angle BMC = 180^\circ \Rightarrow \angle I_1 + \angle I_2 + \angle BMC = 180^\circ$ hay $\angle PIQ + \angle PMQ = 180^\circ$ mà đây là hai góc đối \Rightarrow tứ giác PMQI nội tiếp $\Rightarrow \angle Q_1 = \angle I_1$ mà $\angle I_1 = \angle C_1 \Rightarrow \angle Q_1 = \angle C_1 \Rightarrow PQ \parallel BC$ (vì có hai góc đồng vị bằng nhau). Theo giả thiết $MI \perp BC$ nên suy ra $IM \perp PQ$.

Bài 26. Cho đường tròn (O), đường kính $AB = 2R$. Vẽ dây cung $CD \perp AB$ ở H. Gọi M là điểm chính giữa của cung CB, I là giao điểm của CB và OM. K là giao điểm của AM và CB. Chứng minh :

- $\frac{KC}{KB} = \frac{AC}{AB}$
- AM là tia phân giác của $\angle CMD$.
- Tứ giác OHCI nội tiếp

tiếp

4. Chứng minh đường vuông góc kẻ từ M đến AC cũng là tiếp tuyến của đường tròn tại M.

Lời giải: 1. Theo giả thiết M là trung điểm của $\widehat{BC} \Rightarrow \widehat{MB} = \widehat{MC}$

$\Rightarrow \angle CAM = \angle BAM$ (hai góc nội tiếp chắn hai cung bằng nhau) $\Rightarrow AK$ là tia phân giác của góc CAB $\Rightarrow \frac{KC}{KB} = \frac{AC}{AB}$ (t/c tia phân giác của tam giác)

2. (HD) Theo giả thiết $CD \perp AB \Rightarrow A$ là trung điểm của $\widehat{CD} \Rightarrow \angle CMA = \angle DMA \Rightarrow MA$ là tia phân giác của góc CMD.

3. (HD) Theo giả thiết M là trung điểm của $\widehat{BC} \Rightarrow OM \perp BC$ tại I $\Rightarrow \angle OIC = 90^\circ$; $CD \perp AB$ tại H $\Rightarrow \angle OHC = 90^\circ \Rightarrow \angle OIC + \angle OHC = 180^\circ$ mà đây là hai góc đối \Rightarrow tứ giác OHCI nội tiếp

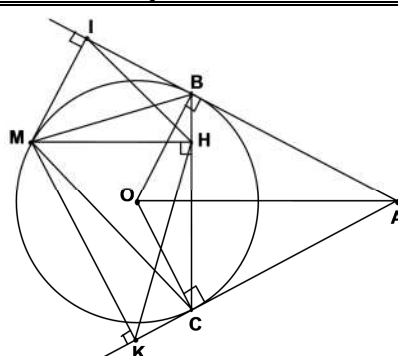
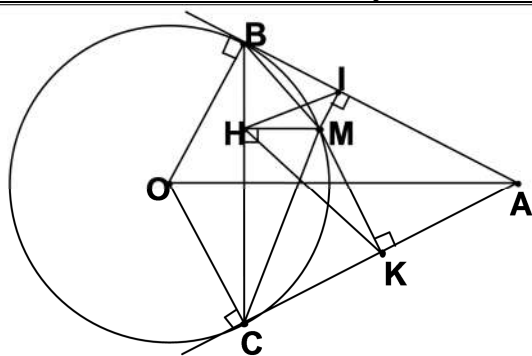
4. Kẻ $MJ \perp AC$ ta có $MJ \parallel BC$ (vì cùng vuông góc với AC). Theo trên $OM \perp BC \Rightarrow OM \perp MJ$ tại J suy ra MJ là tiếp tuyến của đường tròn tại M.

Bài 27 Cho đường tròn (O) và một điểm A ở ngoài đường tròn . Các tiếp tuyến với đường tròn (O) kẻ từ A tiếp xúc với đường tròn (O) tại B và C. Gọi M là điểm tùy ý trên đường tròn (M khác B, C), từ M kẻ $MH \perp BC$, $MK \perp CA$, $MI \perp AB$. Chứng minh :

- Tứ giác ABOC nội tiếp.
- $\angle BAO = \angle BCO$.
- $\triangle MIH \sim \triangle MHK$.
- $MI \cdot MK = MH^2$.

Lời giải:

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

1. (HS tự giải)

2. Tứ giác ABOC nội tiếp $\Rightarrow \angle BAO = \angle BCO$ (nội tiếp cùng chắn cung BO).

3. Theo giả thiết $MH \perp BC \Rightarrow \angle MHC = 90^\circ$; $MK \perp CA \Rightarrow \angle MKC = 90^\circ$

$\Rightarrow \angle MHC + \angle MKC = 180^\circ$ mà đây là hai góc đối \Rightarrow tứ giác MHCK nội tiếp $\Rightarrow \angle HCM = \angle HKM$ (nội tiếp cùng chắn cung HM).

Chứng minh tương tự ta có tứ giác MHBI nội tiếp $\Rightarrow \angle MHI = \angle MBI$ (nội tiếp cùng chắn cung IM).

Mà $\angle HCM = \angle MBI$ ($= 1/2$ số đo \widehat{BM}) $\Rightarrow \angle HKM = \angle MHI$ (1). Chứng minh tương tự ta cũng có $\angle KHM = \angle HIM$ (2). Từ (1) và (2) $\Rightarrow \Delta HIM \sim \Delta KHM$.

4. Theo trên $\Delta HIM \sim \Delta KHM \Rightarrow \frac{MI}{MH} = \frac{MH}{MK} \Rightarrow MI \cdot MK = MH^2$

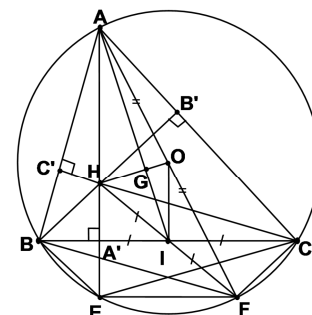
Bài 28 Cho tam giác ABC nội tiếp (O). Gọi H là trực tâm của tam giác ABC; E là điểm đối xứng của H qua BC; F là điểm đối xứng của H qua trung điểm I của BC.

1. Chứng minh tứ giác BHCF là hình bình hành.

2. E, F nằm trên đường tròn (O).

3. Chứng minh tứ giác BCFE là hình thang cân.

4. Gọi G là giao điểm của AI và OH. Chứng minh G là trọng tâm của tam giác ABC.

Lời giải:

1. Theo giả thiết F là điểm đối xứng của H qua trung điểm I của BC \Rightarrow I là trung điểm BC và $HE \Rightarrow$ BHCF là hình bình hành vì có hai đường chéo cắt nhau tại trung điểm của mỗi đường.

2. (HD) Tứ giác AB'HC' nội tiếp $\Rightarrow \angle BAC + \angle B'HC' = 180^\circ$ mà $\angle BHC = \angle B'HC'$ (đối đỉnh) $\Rightarrow \angle BAC + \angle BHC = 180^\circ$. Theo trên BHCF là hình bình hành $\Rightarrow \angle BHC = \angle BFC \Rightarrow \angle BFC + \angle BAC = 180^\circ$
 \Rightarrow Tứ giác ABFC nội tiếp $\Rightarrow F$ thuộc (O).

* H và E đối xứng nhau qua BC $\Rightarrow \Delta BHC = \Delta BEC$ (c.c.c) $\Rightarrow \angle BHC = \angle BEC \Rightarrow \angle BEC + \angle BAC = 180^\circ \Rightarrow$ ABEC nội tiếp $\Rightarrow E$ thuộc (O).

3. Ta có H và E đối xứng nhau qua BC $\Rightarrow BC \perp HE$ (1) và $IH = IE$ mà I là trung điểm của của HF $\Rightarrow EI = 1/2 HE \Rightarrow$ tam giác HEF vuông tại E hay $FE \perp HE$ (2)

Từ (1) và (2) $\Rightarrow EF \parallel BC \Rightarrow$ BEFC là hình thang. (3)

Theo trên $E \in (O) \Rightarrow \angle CBE = \angle CAE$ (nội tiếp cùng chắn cung CE) (4).

Theo trên $F \in (O)$ và $\angle FEA = 90^\circ \Rightarrow AF$ là đường kính của (O) $\Rightarrow \angle ACF = 90^\circ \Rightarrow \angle BCF = \angle CAE$ (vì cùng phụ $\angle ACB$) (5).

Từ (4) và (5) $\Rightarrow \angle BCF = \angle CBE$ (6).

Từ (3) và (6) \Rightarrow tứ giác BEFC là hình thang cân.

4. Theo trên AF là đường kính của (O) $\Rightarrow O$ là trung điểm của AF; BHCF là hình bình hành $\Rightarrow I$ là trung điểm của HF $\Rightarrow OI$ là đường trung bình của tam giác AHF $\Rightarrow OI = 1/2 AH$.

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

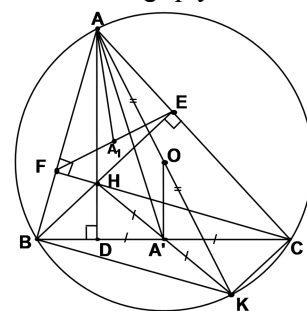
Theo giả thiết I là trung điểm của BC $\Rightarrow OI \perp BC$ (Quan hệ đường kính và dây cung) $\Rightarrow \angle OIG = \angle HAG$ (vì so le trong); lại có $\angle OGI = \angle HGA$ (đối đỉnh) $\Rightarrow \Delta OGI \sim \Delta HGA \Rightarrow \frac{GI}{GA} = \frac{OI}{HA}$ mà $OI = \frac{1}{2}$

AH

$\Rightarrow \frac{GI}{GA} = \frac{1}{2}$ mà AI là trung tuyến của ΔABC (do I là trung điểm của BC) $\Rightarrow G$ là trọng tâm của ΔABC .

Bài 29 BC là một dây cung của đường tròn (O; R) ($BC \neq 2R$). Điểm A di động trên cung lớn BC sao cho O luôn nằm trong tam giác ABC. Các đường cao AD, BE, CF của tam giác ABC đồng quy tại H.

1. Chứng minh tam giác AEF đồng dạng với tam giác ABC.
2. Gọi A' là trung điểm của BC, Chứng minh $AH = 2OA'$.
3. Gọi A_1 là trung điểm của EF, Chứng minh $R \cdot AA_1 = AA' \cdot OA'$.
4. Chứng minh $R(EF + FD + DE) = 2S_{ABC}$ suy ra vị trí của A để tổng $EF + FD + DE$ đạt giá trị lớn nhất.

Lời giải: (HD)

1. Tứ giác BFEC nội tiếp $\Rightarrow \angle AEF = \angle ACB$ (cùng bù $\angle BFE$)
 $\angle AEF = \angle ABC$ (cùng bù $\angle CEF$) $\Rightarrow \Delta AEF \sim \Delta ABC$.
2. Vẽ đường kính AK $\Rightarrow KB \parallel CH$ (cùng vuông góc AB); $KC \parallel BH$ (cùng vuông góc AC) $\Rightarrow BHKC$ là hình bình hành $\Rightarrow A'$ là trung điểm của HK
 $\Rightarrow OK$ là đường trung bình của $\Delta AHK \Rightarrow AH = 2OA'$
3. Áp dụng tính chất: nếu hai tam giác đồng dạng thì tỉ số giữa hai trung tuyến, tỉ số giữa hai bán kính các đường tròn ngoại tiếp bằng tỉ số đồng dạng. ta có:

$$\Delta AEF \sim \Delta ABC \Rightarrow \frac{R}{R'} = \frac{AA'}{AA_1} \quad (1) \text{ trong đó } R \text{ là bán kính đường tròn ngoại tiếp } \Delta ABC; R' \text{ là bán kính}$$

đường tròn ngoại tiếp ΔAEF ; AA' là trung tuyến của ΔABC ; AA_1 là trung tuyến của ΔAEF .

Tứ giác AEHF nội tiếp đường tròn đường kính AH nên đây cũng là đường tròn ngoại tiếp ΔAEF

$$\text{Từ (1)} \Rightarrow R \cdot AA_1 = AA' \cdot R' = AA' \cdot \frac{AH}{2} = AA' \cdot \frac{2A'O}{2}$$

$$\text{Vậy } R \cdot AA_1 = AA' \cdot A'O \quad (2)$$

4. Gọi B', C' lần lượt là trung điểm của AC, AB, ta có $OB' \perp AC$; $OC' \perp AB$ (bán kính đi qua trung điểm của một dây không qua tâm) $\Rightarrow OA', OB', OC'$ lần lượt là các đường cao của các tam giác OBC, OCA, OAB.

$$S_{ABC} = S_{OBC} + S_{OCA} + S_{OAB} = \frac{1}{2} (OA' \cdot BC + OB' \cdot AC + OC' \cdot AB)$$

$$2S_{ABC} = OA' \cdot BC + OB' \cdot AC + OC' \cdot AB \quad (3)$$

Theo (2) $\Rightarrow OA' = R \cdot \frac{AA_1}{AA'}$ mà $\frac{AA_1}{AA'}$ là tỉ số giữa 2 trung tuyến của hai tam giác đồng dạng AEF và ABC

nên $\frac{AA_1}{AA'} = \frac{EF}{BC}$. Tương tự ta có: $OB' = R \cdot \frac{FD}{AC}$; $OC' = R \cdot \frac{ED}{AB}$ Thay vào (3) ta được

$$2S_{ABC} = R \left(\frac{EF}{BC} \cdot BC + \frac{FD}{AC} \cdot AC + \frac{ED}{AB} \cdot AB \right) \Leftrightarrow 2S_{ABC} = R(EF + FD + DE)$$

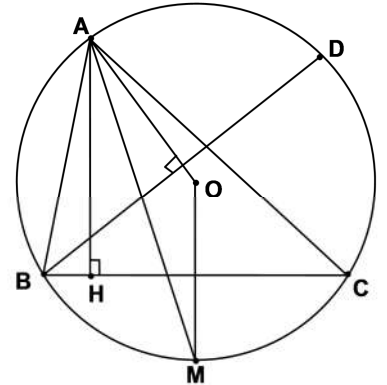
* $R(EF + FD + DE) = 2S_{ABC}$ mà R không đổi nên $(EF + FD + DE)$ đạt giá trị lớn nhất khi S_{ABC} .

Ta có $S_{ABC} = \frac{1}{2} AD \cdot BC$ do BC không đổi nên S_{ABC} lớn nhất khi AD lớn nhất, mà AD lớn nhất khi A là điểm chính giữa của cung lớn BC.

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

Bài 30 Cho tam giác ABC nội tiếp (O; R), tia phân giác của góc BAC cắt (O) tại M. Vẽ đường cao AH và bán kính OA.

1. Chứng minh AM là phân giác của góc OAH.
2. Giả sử $\angle B > \angle C$. Chứng minh $\angle OAH = \angle B - \angle C$.
3. Cho $\angle BAC = 60^\circ$ và $\angle OAH = 20^\circ$. Tính:
 - a) $\angle B$ và $\angle C$ của tam giác ABC.
 - b) Diện tích hình viên phân giới hạn bởi dây BC và cung nhỏ BC theo R

Lời giải: (HD)

1. AM là phân giác của $\angle BAC \Rightarrow \angle BAM = \angle CAM \Rightarrow \widehat{BM} = \widehat{CM} \Rightarrow M$ là trung điểm của cung BC $\Rightarrow OM \perp BC$; Theo giả thiết $AH \perp BC \Rightarrow OM \parallel AH \Rightarrow \angle HAM = \angle OMA$ (so le). Mà $\angle OMA = \angle OAM$ (vì tam giác OAM cân tại O do có $OM = OA = R$) $\Rightarrow \angle HAM = \angle OAM \Rightarrow AM$ là tia phân giác của góc OAH.

2. Vẽ dây $BD \perp OA \Rightarrow \widehat{AB} = \widehat{AD} \Rightarrow \angle ABD = \angle ACB$.

Ta có $\angle OAH = \angle DBC$ (góc có cạnh tương ứng vuông góc cùng nhọn) $\Rightarrow \angle OAH = \angle ABC - \angle ABD \Rightarrow \angle OAH = \angle ABC - \angle ACB$ hay $\angle OAH = \angle B - \angle C$.

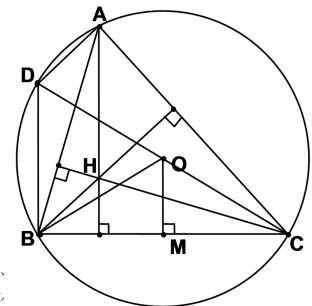
3. a) Theo giả thiết $\angle BAC = 60^\circ \Rightarrow \angle B + \angle C = 120^\circ$; theo trên $\angle B - \angle C = \angle OAH \Rightarrow \angle B - \angle C = 20^\circ$.

$$\Rightarrow \begin{cases} \angle B + \angle C = 120^\circ \\ \angle B - \angle C = 20^\circ \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \angle B = 70^\circ \\ \angle C = 50^\circ \end{cases}$$

$$b) S_{vp} = S_{qBOC} - S_{\Delta BOC} = \frac{\pi \cdot R^2 \cdot 120^\circ}{360^\circ} - \frac{1}{2} R \cdot \sqrt{3} \cdot \frac{R}{2} = \frac{\pi \cdot R^2}{3} - \frac{R^2 \cdot \sqrt{3}}{4} = \frac{R^2 \cdot (4\pi - 3\sqrt{3})}{12}$$

Bài 31 Cho tam giác ABC có ba góc nhọn nội tiếp (O; R), biết $\angle BAC = 60^\circ$.

1. Tính số đo góc BOC và độ dài BC theo R.
2. Vẽ đường kính CD của (O; R); gọi H là giao điểm của ba đường cao của tam giác ABC Chứng minh $BD \parallel AH$ và $AD \parallel BH$.
3. Tính AH theo R.

Lời giải:

1. Theo giả thiết $\angle BAC = 60^\circ \Rightarrow sđ \widehat{BC} = 120^\circ$ (t/c góc nội tiếp) $\Rightarrow \angle BOC = 120^\circ$ (t/c góc ở tâm).

* Theo trên $sđ \widehat{BC} = 120^\circ \Rightarrow BC$ là cạnh của một tam giác đều nội tiếp (O; R) $\Rightarrow BC = R\sqrt{3}$.

2. CD là đường kính $\Rightarrow \angle DBC = 90^\circ$ hay $DB \perp BC$; theo giả thiết AH là đường cao $\Rightarrow AH \perp BC \Rightarrow BD \parallel AH$. Chứng minh tương tự ta cũng được $AD \parallel BH$.

3. Theo trên $\angle DBC = 90^\circ \Rightarrow \Delta DBC$ vuông tại B có $BC = R\sqrt{3}$; $CD = 2R$.

$$\Rightarrow BD^2 = CD^2 - BC^2 \Rightarrow BD^2 = (2R)^2 - (R\sqrt{3})^2 = 4R^2 - 3R^2 = R^2 \Rightarrow BD = R.$$

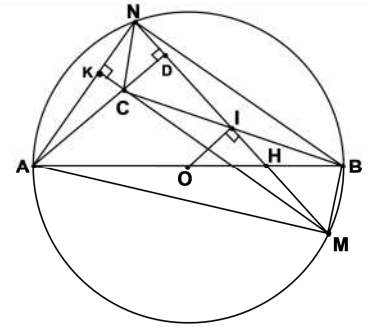
Theo trên $BD \parallel AH$; $AD \parallel BH \Rightarrow BDAH$ là hình bình hành $\Rightarrow AH = BD \Rightarrow AH = R$.

Bài 32 Cho đường tròn (O), đường kính AB = 2R. Một cát tuyến MN quay quanh trung điểm H của OB.

1. Chứng minh khi MN di động, trung điểm I của MN luôn nằm trên một đường tròn cố định. 10 AM. $AN = 3R^2$, $AN = R\sqrt{3}$.
2. Từ A kẻ $Ax \perp MN$, tia BI cắt Ax tại C. Chứng minh tứ giác CMBN là hình bình hành. nh diện tích phần hình tròn (O) m ngoài tam giác AMN.
3. Chứng minh C là trực tâm của tam giác AMN. i: (HD)
4. Khi MN quay quanh H thì C di động trên đường nào.

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

1. I là trung điểm của MN \Rightarrow $OI \perp MN$ tại I (quan hệ đường kính và dây cung) $\Rightarrow \angle OIH = 90^\circ$.

OH cố định nên khi MN di động thì I cũng di động nhưng luôn nhìn OH cố định dưới một góc 90° do đó I di động trên đường tròn đường kính OH. Vậy khi MN di động, trung điểm I của MN luôn nằm trên một đường tròn cố định.

2. Theo giả thiết $Ax \perp MN$; theo trên $OI \perp MN$ tại I $\Rightarrow OI \parallel Ax$ hay $OI \parallel AC$ mà O là trung điểm của AB \Rightarrow I là trung điểm của BC, lại có I là trung điểm của MN (gt) \Rightarrow CMBN là hình bình hành (Vì có hai đường chéo cắt nhau tại trung điểm của mỗi đường).

3. CMBN là hình bình hành $\Rightarrow MC \parallel BN$ mà $BN \perp AN$ (vì $\angle ANB = 90^\circ$ do là góc nội tiếp chắn nửa đường tròn) $\Rightarrow MC \perp AN$; theo trên $AC \perp MN \Rightarrow C$ là trực tâm của tam giác AMN.

4. Ta có H là trung điểm của OB; I là trung điểm của BC $\Rightarrow IH$ là đường trung bình của $\triangle OBC \Rightarrow IH \parallel OC$ Theo giả thiết $Ax \perp MN$ hay $IH \perp Ax \Rightarrow OC \perp Ax$ tại C $\Rightarrow \angle OCA = 90^\circ \Rightarrow C$ thuộc đường tròn đường kính OA cố định. Vậy khi MN quay quanh H thì C di động trên đường tròn đường kính OA cố định.

5. Ta có $AM \cdot AN = 3R^2$, $AN = R\sqrt{3}$. $\Rightarrow AM = AN = R\sqrt{3} \Rightarrow \triangle AMN$ cân tại A. (1)

Xét $\triangle ABN$ vuông tại N ta có $AB = 2R$; $AN = R\sqrt{3} \Rightarrow BN = R \Rightarrow \angle ABN = 60^\circ$.

$\angle ABN = \angle AMN$ (nội tiếp cùng chắn cung AN) $\Rightarrow \angle AMN = 60^\circ$ (2).

Từ (1) và (2) $\Rightarrow \triangle AMN$ là tam giác đều $\Rightarrow S_{\triangle AMN} = \frac{3R^2\sqrt{3}}{4}$.

$$\Rightarrow S = S_{(O)} - S_{\triangle AMN} = \pi R^2 - \frac{3R^2\sqrt{3}}{4} = \frac{R^2(4\pi - 3\sqrt{3})}{4}$$

Bài 33 Cho tam giác ABC nội tiếp (O; R), tia phân giác của góc BAC cắt BC tại I, cắt đường tròn tại M.

1. Chứng minh $OM \perp BC$.
2. Chứng minh $MC^2 = MI \cdot MA$.
3. Kẻ đường kính MN, các tia phân giác của góc B và C cắt đường thẳng AN tại P và Q. Chứng minh bốn điểm P, C, B, Q cùng thuộc một đường tròn.

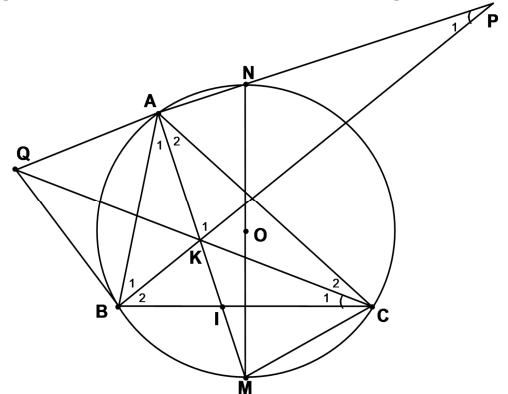
Lời giải:

1. AM là phân giác của $\angle BAC \Rightarrow \angle BAM = \angle CAM \Rightarrow \widehat{BM} = \widehat{CM} \Rightarrow M$ là trung điểm của cung BC $\Rightarrow OM \perp BC$

2. Xét $\triangle MCI$ và $\triangle MAC$ có $\angle MCI = \angle MAC$ (hai góc nội tiếp chắn hai cung bằng nhau); $\angle M$ là góc chung

$$\Rightarrow \triangle MCI \sim \triangle MAC \Rightarrow \frac{MC}{MA} = \frac{MI}{MC} \Rightarrow MC^2 = MI \cdot MA.$$

3. (HD) $\angle MAN = 90^\circ$ (nội tiếp chắn nửa đường tròn) $\Rightarrow \angle P_1 = 90^\circ - \angle K_1$ mà $\angle K_1$ là góc ngoài của tam giác AKB nên $\angle K_1 = \angle A_1 + \angle B_1 = \frac{\angle A}{2} + \frac{\angle B}{2}$ (t/c phân giác của một góc) $\Rightarrow \angle P_1 = 90^\circ - (\frac{\angle A}{2} + \frac{\angle B}{2})$. (1)

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

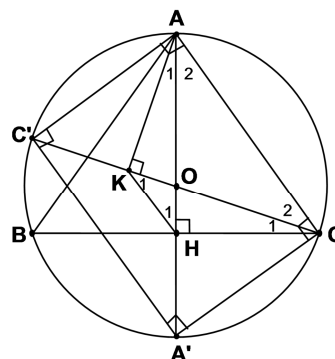
CQ là tia phân giác của góc ACB $\Rightarrow \angle C_1 = \frac{\angle C}{2} = \frac{1}{2}(180^\circ - \angle A - \angle B) = 90^\circ - (\frac{\angle A}{2} + \frac{\angle B}{2})$. (2).

Từ (1) và (2) $\Rightarrow \angle P_1 = \angle C_1$ hay $\angle QPB = \angle QCB$ mà P và C nằm cùng về một nửa mặt phẳng bờ BQ nên cùng nằm trên cung chứa góc $90^\circ - (\frac{\angle A}{2} + \frac{\angle B}{2})$ dựng trên BQ.

Vậy bốn điểm P, C, B, Q cùng thuộc một đường tròn .

Bài 34 Cho tam giác ABC cân ($AB = AC$), BC = 6 Cm, chiều cao AH = 4 Cm, nội tiếp đường tròn (O) đường kính AA'.

1. Tính bán kính của đường tròn (O).
2. Kẻ đường kính CC', tứ giác CAC'A' là hình gì? Tại sao?
3. Kẻ $AK \perp CC'$ tứ giác AKHC là hình gì? Tại sao?
4. Tính diện tích phần hình tròn (O) nằm ngoài tam giác ABC.

Lời giải:

1. (HD) Vì ΔABC cân tại A nên đường kính AA' của đường tròn ngoại tiếp và đường cao AH xuất phát từ đỉnh A trùng nhau, tức là AA' đi qua H.

$\Rightarrow \Delta ACA'$ vuông tại C có đường cao CH = $\frac{BC}{2} = \frac{6}{2} = 3$ cm; AH =

4cm $\Rightarrow CH^2 = AH \cdot A'H \Rightarrow A'H = \frac{CH^2}{AH} = \frac{3^2}{4} = \frac{9}{4} = 2,5 \Rightarrow AA' =$

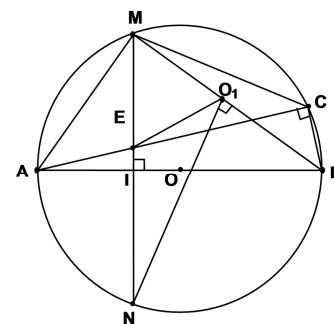
$\Rightarrow AA' = AH + HA' = 4 + 2,5 = 6,5$ 9cm) $\Rightarrow R = AA' : 2 = 6,5 : 2 = 3,25$ (cm) .

2. Vì AA' và CC' là hai đường kính nên cắt nhau tại trung điểm O của mỗi đường $\Rightarrow ACA'C'$ là hình bình hành. Lại có $\angle ACA' = 90^\circ$ (nội tiếp chắn nửa đường tròn) nên suy ra tứ giác ACA'C' là hình chữ nhật.

3. Theo giả thiết $AH \perp BC$; $AK \perp CC' \Rightarrow K$ và H cùng nhìn AC dưới một góc bằng 90° nên cùng nằm trên đường tròn đường kính AC hay tứ giác ACHK nội tiếp (1) $\Rightarrow \angle C_2 = \angle H_1$ (nội tiếp chắn cung AK) ; ΔAOC cân tại O (vì $OA=OC=R$) $\Rightarrow \angle C_2 = \angle A_2 \Rightarrow \angle A_2 = \angle H_1 \Rightarrow HK \parallel AC$ (vì có hai góc so le trong bằng nhau) \Rightarrow tứ giác ACHK là hình thang (2). Từ (1) và (2) suy ra tứ giác ACHK là hình thang cân.

Bài 35 Cho đường tròn (O), đường kính AB cố định, điểm I nằm giữa A và O sao cho $AI = \frac{2}{3} AO$. Kẻ dây MN vuông góc với AB tại I, gọi C là điểm tùy ý thuộc cung lớn MN sao cho C không trùng với M, N và B. Nối AC cắt MN tại E.

1. Chứng minh tứ giác IECEB nội tiếp .
2. Chứng minh tam giác AME đồng dạng với tam giác ACM.
3. Chứng minh $AM^2 = AE \cdot AC$.
4. Chứng minh $AE \cdot AC - AI \cdot IB = AI^2$.
5. Hãy xác định vị trí của C sao cho khoảng cách từ N đến tâm đường tròn ngoại tiếp tam giác CME là nhỏ nhất.

Lời giải:

1. Theo giả thiết $MN \perp AB$ tại I $\Rightarrow \angle EIB = 90^\circ$; $\angle ACB$ nội tiếp chắn nửa đường tròn nên $\angle ACB = 90^\circ$ hay $\angle ECB = 90^\circ$
 $\Rightarrow \angle EIB + \angle ECB = 180^\circ$ mà đây là hai góc đối của tứ giác IECEB nên tứ giác IECEB là tứ giác nội tiếp .

2. Theo giả thiết $MN \perp AB \Rightarrow A$ là trung điểm của cung MN $\Rightarrow \angle AMN = \angle ACM$ (hai góc nội tiếp chắn hai cung bằng nhau) hay $\angle AME = \angle ACM$. Lại thấy $\angle CAM$ là góc chung của hai tam giác AME và AMC do đó tam giác AME đồng dạng với tam giác ACM.

3. Theo trên $\Delta AME \sim \Delta ACM \Rightarrow \frac{AM}{AC} = \frac{AE}{AM} \Rightarrow AM^2 = AE \cdot AC$

TUYỂN TẬP 80 BÀI TOÁN HÌNH HỌC LỚP 9

4. $\angle AMB = 90^\circ$ (nội tiếp chắn nửa đường tròn); $MN \perp AB$ tại $I \Rightarrow \triangle AMB$ vuông tại M có MI là đường cao $\Rightarrow MI^2 = AI \cdot BI$ (hệ thức giữa cạnh và đường cao trong tam giác vuông).

Áp dụng định lý Pitago trong tam giác AIM vuông tại I ta có $AI^2 = AM^2 - MI^2 \Rightarrow AI^2 = AE \cdot AC - AI \cdot BI$.

5. Theo trên $\angle AMN = \angle ACM \Rightarrow AM$ là tiếp tuyến của đường tròn ngoại tiếp $\triangle ECM$; Nối MB ta có $\angle AMB = 90^\circ$, do đó tâm O_1 của đường tròn ngoại tiếp $\triangle ECM$ phải nằm trên BM . Ta thấy NO_1 nhỏ nhất khi NO_1 là khoảng cách từ N đến $BM \Rightarrow NO_1 \perp BM$.

Gọi O_1 là chân đường vuông góc kẻ từ N đến BM ta được O_1 là tâm đường tròn ngoại tiếp $\triangle ECM$ có bán kính là O_1M . Do đó để khoảng cách từ N đến tâm đường tròn ngoại tiếp tam giác CME là nhỏ nhất thì C phải là giao điểm của đường tròn tâm O_1 bán kính O_1M với đường tròn (O) trong đó O_1 là hình chiếu vuông góc của N trên BM .

Bài 36 Cho tam giác nhọn ABC , Kẻ các đường cao AD, BE, CF . Gọi H là trực tâm của tam giác. Gọi M, N, P, Q lần lượt là các hình chiếu vuông góc của D lên AB, BE, CF, AC . Chứng minh:

1. Các tứ giác $DMFP, DNEQ$ là hình chữ nhật.
2. Các tứ giác $BMND; DNHP; DPQC$ nội tiếp.
3. Hai tam giác HNP và HCB đồng dạng.
4. Bốn điểm M, N, P, Q thẳng hàng.

Lời giải: 1. & 2. (HS tự làm)

3. Theo chứng minh trên $DNHP$ nội tiếp $\Rightarrow \angle N_2 = \angle D_4$ (nội tiếp cùng chắn cung HP); $\triangle HDC$ có $\angle HDC = 90^\circ$ (do AH là đường cao) $\triangle HDP$ có $\angle HPD = 90^\circ$ (do $DP \perp HC$) $\Rightarrow \angle C_1 = \angle D_4$ (cùng phụ với $\angle DHC$) $\Rightarrow \angle C_1 = \angle N_2$ (1) chứng minh tương tự ta có $\angle B_1 = \angle P_1$ (2)

Từ (1) và (2) $\Rightarrow \triangle HNP \sim \triangle HCB$

4. Theo chứng minh trên $DNMB$ nội tiếp $\Rightarrow \angle N_1 = \angle D_1$ (nội tiếp cùng chắn cung BM). (3)

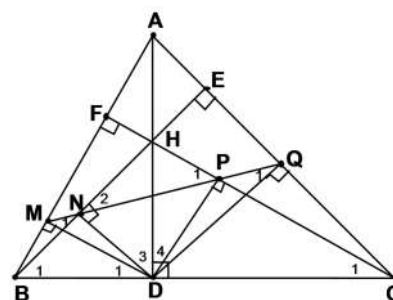
$DM \parallel CF$ (cùng vuông góc với AB) $\Rightarrow \angle C_1 = \angle D_1$ (hai góc đồng vị). (4)

Theo chứng minh trên $\angle C_1 = \angle N_2$ (5)

Từ (3), (4), (5) $\Rightarrow \angle N_1 = \angle N_2$ mà B, N, H thẳng hàng $\Rightarrow M, N, P$ thẳng hàng. (6)

Chứng minh tương tự ta cũng có N, P, Q thẳng hàng. (7)

Từ (6), (7) \Rightarrow Bốn điểm M, N, P, Q thẳng hàng

Bài 37 Cho hai đường tròn (O) và (O') tiếp xúc ngoài tại A . Kẻ tiếp tuyến chung ngoài $BC, B \in (O), C \in (O')$. Tiếp tuyến chung trong tại A cắt tiếp tuyến chung ngoài BC ở I .

1. Chứng minh các tứ giác $OBIA, AICO'$ nội tiếp.
2. Chứng minh $\angle BAC = 90^\circ$.
3. Tính số đo góc OIO' .
4. Tính độ dài BC biết $OA = 9\text{cm}, O'A = 4\text{cm}$.

Lời giải:

1. (HS tự làm)

2. Theo tính chất hai tiếp tuyến cắt nhau ta có $IB = IA, IA = IC$

ρ_{ABC} có $AI = \frac{1}{2} BC \Rightarrow \rho_{ABC}$ vuông tại A hay $\angle BAC = 90^\circ$

3. Theo tính chất hai tiếp tuyến cắt nhau ta có IO là tia phân giác $\angle BIA$; IO' là tia phân giác $\angle CIA$. mà hai góc BIA và CIA là hai góc kề bù $\Rightarrow IO \perp IO' \Rightarrow \angle OIO' = 90^\circ$

4. Theo trên ta có $\rho_{OIO'}$ vuông tại I có IA là đường cao (do AI là tiếp tuyến chung nên $AI \perp OO'$) $\Rightarrow IA^2 = AO \cdot AO' = 9 \cdot 4 = 36 \Rightarrow IA = 6 \Rightarrow BC = 2 \cdot IA = 2 \cdot 6 = 12(\text{cm})$

